

VS tegen Iran in 2022

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: ANP

Voetbal verbreedert?

Sport en politiek staan soms op gespannen voet met elkaar, bijvoorbeeld na de Tweede Wereldoorlog en de Falklandoorlog. Nu werpt het conflict tussen de VS en Iran een schaduw over het WK voetbal.

Eerder dit jaar raakten de Verenigde Staten en Iran met elkaar in oorlog, en dat conflict bezorgt de organisatoren van het WK voetbal kopzorgen. Wat moet gastland Amerika met spelers en supporters uit Iran? En hoe gaan de Iraanse machthebbers om met beelden uit Amerika? Het zou zelfs kunnen gebeuren dat de twee landen elkaar treffen in de zestiende finale, een enorm diplomatiek hoofdpijndossier. Het is niet voor het eerst dat internatio-

nale spanningen het voetbaltoernooi overschaduwden. In de jaren 30 van de vorige eeuw werd Italië tweemaal op rij wereldkampioen. Dictator Benito Mussolini gebruikte voetbal als propagandamiddel voor zijn fascistische regime. Tijdens het WK in Italië in 1934 speelden de Italianen niet in het traditionele blauwe tenue, maar in het zwart. Tijdens hun volkslied brachten ze de fascistengroet. Scheidsrechters keurden doelpunten van tegenstanders af en zagen zware over-

trekkingen van de 'zwarthemden' over het hoofd. Toen Italië vier jaar later in Frankrijk zijn wereldtitel prolongeerde, was er internationaal protest omdat Mussolini in 1936 Ethiopië had bezet. Er was echter geen land dat het toernooi daarom boycotte.

Wonder van Bern

In 1942 en 1946 vonden geen WK's plaats, maar ook na de Tweede Wereldoorlog bleven de gevolgen tijdens grote

Willem van Hanegem in actie tegen West-Duitsland

West-Duitsland tegen Hongarije in 1954

voetbaltoernooien te merken. In tegenstelling tot haar oorlogsbondgenoten West-Duitsland en Japan, mocht Italië in 1950 in Brazilië meedoen. Pas in 1954 in Zwitserland waren de Duitsers weer welkom. Met de oorlog nog vers in het geheugen waren veel landen, waaronder Nederland, daar fel tegen. In het Deutsches Fußballmuseum in Dortmund – een aanrader voor elke voetballiefhebber – is veel aandacht voor dat toernooi, waar het Duitse nationale elftal tot ieders verrassing zijn eerste wereldtitel won. De ploeg, met voormalig Wehrmacht-soldaten in de gelederen, was in de finale in Bern sterker dan favoriet

Tot 1956 weigerde de KNVB tegen Duitsland te spelen

Hongarije: 3-2. Dankzij dit ‘wonder van Bern’ konden de Duitsers eindelijk weer trots zijn op hun land.

Tot 1956 weigerde de KNVB tegen West-Duitsland te voetballen. En zelfs in 1974 was de Tweede Wereldoorlog in Nederland nog lang niet vergeven en vergeten. Tijdens het WK in West-Duitsland haalde het onder bondscoach Rinus Michels met prachtig voetbal de finale, waarin het gastland de tegenstander was. Alle oorlogssentimenten kwamen weer boven en dat maakte die wedstrijd extra beladen. Sterdspeler Willem van Hanegem, wiens vader in 1944 bij een bombardement was omgekomen, wilde de Duitsers vernederen. Vanwege het vertoonde spel was Oranje favoriet, maar het liep anders: West-Duitsland won met 2-1, een Nederlands nationaal trauma was geboren. Op de receptie na afloop zat Van Hanegem huilend in een hoekje.

Falklandoorlog

Net zo gespannen als een mogelijke wedstrijd Iran - VS nu, was de kwartfinale tussen Engeland en Argentinië op het WK in Mexico in 1986. Vier jaar eerder had de Argentijnse junta de voor haar kust liggende Falklandeilanden – Malvinas genoemd in Argentinië – ingenomen. Die waren sinds begin negentiende eeuw Brits grondgebied geweest. Na een korte maar hevige oorlog, waarin meer dan duizend doden vielen, heroverden de Britten de eilanden. In 1986 zat de haat er bij de Argentijnse fans daarom nog flink in. Overal op de tribunes waren spandoeken te zien met de tekst ‘Las Malvinas son Argentinas’

(De Falklandeilanden zijn Argentijns). Het werd de wedstrijd van Diego Maradona. De scheidsrechter keurde een doelpunt goed dat hij met de hand maakte. Daarna maakte hij na een weergalozе dribbel de 2-0. Uiteindelijk werd het 2-1. De Argentijnen vierden die overwinning nog uitbundiger dan het behalen van het wereldkampioenschap een week later.

Sportief

Het verleden biedt gelukkig ook hoop. De VS en Iran ontmoetten elkaar al twee keer eerder op een WK. In 1998 in Frankrijk speelden de teams voor het eerst sinds de Iraanse Revolutie van 1979 tegen elkaar. Het duel verliep opvallend sportief. Voor de aftrap gaven de Iraanse spelers bossen witte rozen aan hun tegenstanders, als symbool van vrede. Daarna poseerden ze gezamenlijk voor de fotografen. Iran won met 2-1, wat tot een enorme vreugde-explosie in het land leidde.

Tijdens het WK 2022 in Qatar troffen ze elkaar opnieuw. Vlak voor het toernooi was een jonge Iraanse vrouw, Mahsa Amini, na arrestatie door de zedenpolitie onder verdachte omstandigheden overleden. Dat leidde zowel nationaal als internationaal tot veel protest. De Amerikaanse voetbalbond had op sociale media de Iraanse vlag afgebeeld zonder het nationale embleem erop. Iran vatte dat op als een steunbetuiging aan de demonstranten en eiste van de FIFA dat de VS gediskwalificeerd zouden worden. Zonder resultaat.

Ondanks protestuitingen op de tribune verliep ook deze wedstrijd sportief. De Amerikanen wonnen met 1-0. Na afloop troostten ze de huilende Iraanse spelers, die waren uitgeschakeld. Iedereen zag: sport verbodert. De vraag is of dat onder de huidige omstandigheden ook zo zal zijn.

► **WK VOETBAL | NPO 1 | NOS | 21.50**